

คุณเดือน ศรีปากดี : การประเมินโครงการฝึกอบรมทักษะอาชีพหลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้นหมวดเกษตรกรรมเพื่อพัฒนาสู่ความยั่งยืน (The Evaluation of short course
training : Agricultural for Long Term Development.)

โปรแกรมวิชาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ปีการศึกษา 2548
อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพัน พรหมบุตร ดร.เฉลิมพล คงจันทร์
และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสริมพงศ์ หงส์พันธุ์

242 หน้า. ISBN : 974-448-420-9

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมทักษะอาชีพหลักสูตรระยะสั้น
หมวดเกษตรกรรมเพื่อพัฒนาสู่ความยั่งยืน ของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน
จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้รูปแบบซิปโมเดล เป็นแนวประเมินในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้าน
กระบวนการและด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้าน
การศึกษานอกโรงเรียนจำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการ จำนวน 33 คน วิทยากรผู้สอน
วิชาชีพตามโครงการจำนวน 9 คน และผู้เข้าอบรมตามโครงการ จำนวน 55 คน รวมทั้งสิ้น 100
คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกสรุปผลการศึกษาเอกสาร แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และ
แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการ ประเมินบริบทของโครงการว่ามีความสอดคล้องกับ นโยบาย ของสำนัก
บริหารงาน การศึกษานอกโรงเรียน ความ สอดคล้องกับความต้องการของ เกษตรกร และการ
ยอมรับของ ผู้ปฏิบัติงานโดยศึกษาจากเอกสารสรุปบันทึกผล แบบสัมภาษณ์ และจากความคิดเห็น
ของเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการ และผู้เข้าอบรมตาม โครงการฝึกอบรมทักษะอาชีพหลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้นหมวดเกษตรกรรมเพื่อพัฒนาสู่ความยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาเอกสารสรุปบันทึกผลและแบบสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์
ของโครงการฝึกอบรมทักษะอาชีพหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นหมวดเกษตรกรรมเพื่อพัฒนาสู่ความ
ยั่งยืนมีความสอดคล้องกับนโยบายของสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ความสอดคล้อง
กับความต้องการของเกษตรกร และผู้ปฏิบัติงานให้การยอมรับ

1.2 ผลการศึกษาความเห็นของเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการ และผู้เข้าอบรมตามโครงการ พบว่า ในภาพรวมบริบทของโครงการมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 3 ด้าน คือ ด้านความสอดคล้องกับนโยบาย และด้านความสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ส่วนด้านการยอมรับของผู้ปฏิบัติงาน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานให้การยอมรับในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ

2. ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการฝึกอบรมทักษะอาชีพหลักสูตรวิชาชีพพระชั้นหมวดเกษตรกรรมเพื่อพัฒนาสู่ความยั่งยืน ในด้านความเหมาะสมของงบประมาณ ด้านคุณภาพของวิทยากรและบุคลากร ด้านโครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมและแผนการฝึกอบรม และด้านความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการจัดฝึกอบรม โดยศึกษาจากเอกสารสรุปบันทึกผล แบบสัมภาษณ์ และจากความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการ และผู้เข้าอบรมตามโครงการ สรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการศึกษาเอกสารสรุปบันทึกผลและจากแบบสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า งบประมาณที่ได้รับในการจัดทำโครงการมีความเหมาะสมและเพียงพอ วิทยากรและบุคลากรที่จัดทำโครงการมีคุณภาพอย่างเหมาะสมและมีปริมาณที่พอเหมาะ โครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมและแผนการฝึกอบรมนั้นมีความเหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการจัดฝึกอบรม มีความพร้อมและเหมาะสม

2.2 ผลการศึกษาความเห็นของเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการ และผู้เข้าอบรมตามโครงการ พบว่า ในภาพรวมปัจจัยนำเข้าของโครงการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสมของงบประมาณ ด้านคุณภาพของวิทยากรและบุคลากร และด้านโครงสร้างหลักสูตรและแผนการฝึกอบรม ส่วนด้านความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการจัดอบรมโครงการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ

3. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการฝึกอบรมทักษะอาชีพหลักสูตรวิชาชีพพระชั้นหมวดเกษตรกรรมเพื่อพัฒนาสู่ความยั่งยืนในด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านกระบวนการฝึกอบรมให้ความรู้ และด้านการแก้ปัญหาและอุปสรรค โดยศึกษาจากการสังเกต และจากความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการ และผู้เข้าอบรมตามโครงการ สรุปได้ดังนี้

3.1 ผลการสังเกต สรุปได้ว่า โครงการฝึกอบรมทักษะอาชีพหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันหมวดเกษตรกรรมเพื่อพัฒนาสู่ความยั่งยืนมีการเตรียม การ ดำเนินการฝึกอบรม กระบวนการฝึกอบรมให้ความรู้ การแก้ปัญหาของผู้รับผิดชอบโครงการและวิทยากรระหว่างการฝึกอบรม มีความเหมาะสม

3.2 ผลการศึกษาความเห็นของเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการ และผู้เข้าอบรมตามโครงการ พบว่า ในภาพรวมกระบวนการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจทุกด้าน คือ การเตรียมการ การดำเนินการฝึกอบรม กระบวนการให้ความรู้ และการแก้ปัญหาและอุปสรรค

4. ผลการ ประเมินผลผลิตที่ได้จากการฝึกอบรมตามโครงการ ฝึกอบรมทักษะอาชีพหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันหมวดเกษตรกรรมเพื่อพัฒนาสู่ความยั่งยืน ในด้านพฤติกรรมการนำไปใช้ ด้านการนำความรู้ไปเผยแพร่ ด้านผลกระทบ และด้านความพึงพอใจ โดย ศึกษาจากการสังเกต และความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการและผู้เข้าอบรมตามโครงการ สรุปได้ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาจากการสังเกต พบว่า ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ ไปประกอบอาชีพที่มีรายได้เพิ่มมากขึ้นยิ่งกว่าเดิม ทำให้กลุ่มอาชีพในชุมชนมีความก้าวหน้า สามารถทำให้เกิดกลุ่มอาชีพที่หลากหลายในชุมชน อีกทั้งผู้เข้าอบรมยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่หรือเป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้แก่คนในชุมชนได้เช่นกัน

4.2 ผลการศึกษาความเห็นของเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการ และผู้เข้าอบรมตามโครงการ มีความเห็นทั้ง 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

4.2.1 ด้านความเหมาะสมกับพฤติกรรมการนำไปใช้ พบว่า ในภาพรวมผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีด้านที่เหมาะสมในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 5 ด้าน คือ 1) ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ปรับปรุงในการทำอาชีพเดิม 2) ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ปรับปรุงในการทำอาชีพเสริมจากอาชีพหลัก 3) ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้เกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรมอย่างชัดเจน 4) ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ปรับปรุงในการทำอาชีพใหม่ และ 5) ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้เผยแพร่กับครอบครัวและชุมชนได้ ส่วนด้านที่เหมาะสมในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 1 ด้าน คือ ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นวิทยากรฝึกอบรมให้กับผู้อื่นได้

4.2.2 ด้านการนำความรู้ไปเผยแพร่พบว่า ในภาพรวมผู้เข้าอบรม สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ได้ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มี

ด้านที่เหมาะสมในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 1 ด้าน คือ ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง ส่วนด้านที่เหมาะสมในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 3 ด้าน คือ 1) ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่สู่ชุมชนได้ 2) ผู้เข้าอบรมสามารถทำเป็นตัวอย่างแก่บุคคลอื่นได้ และ 3) ผู้เข้าอบรมสามารถเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องอาชีพได้ ส่วนด้านที่เหมาะสมในระดับ น้อย ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 1 ด้าน คือ ผู้เข้าอบรมสามารถเขียนข้อมูลเผยแพร่วิทยากรความรู้ได้ ส่วนด้านที่เหมาะสมในระดับน้อยที่สุด ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 1 ด้าน คือ ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปจัดรายการวิทยุชุมชนได้

4.2.3 ด้านผลกระทบ แยกวิเคราะห์เป็น 2 ด้าน คือ ผลกระทบด้านบวก และผลกระทบด้านลบ ซึ่งการฝึกอบรมส่งผลกระทบต่อผู้เข้าอบรมในด้านบวก อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 3 ด้าน คือ 1) เกิดกลุ่มอาชีพในชุมชนที่หลากหลาย 2) สามารถทำให้ผู้เข้าอบรมนำความรู้ไปดำเนินการสู่อาชีพในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน (Community Enterprise) ได้ และ 3) ทำให้กลุ่มอาชีพในชุมชนมีความก้าวหน้า ส่วนด้านที่เหมาะสมในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ มี 2 ด้าน คือ 1) สามารถสร้างเครือข่ายเข้าร่วมในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในชุมชน และ 2) สามารถจัดหางบประมาณเข้าพัฒนากลุ่มอาชีพในชุมชนสำหรับผลกระทบด้านลบในภาพรวม สรุปได้ว่าการฝึกอบรมมีผลกระทบด้านลบต่อผู้เข้าอบรมในระดับน้อย ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีผลกระทบในระดับน้อย ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 2 ด้าน คือ การฝึกอบรมทำให้ผู้เข้าอบรมเสียโอกาสในเรื่องอื่น และ การฝึกอบรมทำให้ผู้เข้าอบรมเสียเวลา ซึ่งหมายความว่า การฝึกอบรมไม่ได้ส่งผลให้ผู้เข้าอบรมเสียโอกาส หรือเสียเวลาในเรื่องอื่น

4.2.4 ด้านความพึงพอใจ พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร และด้านกระบวนการฝึกอบรม และด้านที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ 3 ด้าน คือ ด้านสถานที่ ด้านเวลา และด้านวัสดุอุปกรณ์

DUTDUEAN SRIPAKDEE : THE EVALUATION OF THE SHORT TRAINING
COURSE : AGRICULTURE FOR LONG TERM DEVELOPMENT
MASTER'S DEGREE PROGRAM OF RESEARCH AND URBAN
DEVELOPMENT, SURINDRA RAJABHAT UNIVERSITY, 2005
ADVISOR : ASST.PROF.DR. AMPUN PROMBUT DR. CHALERMPOL KONGJUNTAR
AND ASST.PROF. SERMPONG HONGPUN. 242 P. ISBN : 974-448-420-9

The purpose of this research was to evaluate the implementation of the short agricultural training course for long term development at Surin Provincial Vocational Training and Development Center for Thais Along the Border Areas by using CIPP Model as an evaluation guide-line in the aspects of context, input, process and product. The sample used in this study consisted of 3 experts from the Non-formal education center, 33 project officers, 9 resource persons and 55 participants which made a total of 100 persons. The sample group were selected by Stratified Random Sampling. The instruments used for collecting data were the related study note taking form, the interview sheet, the observation form and the questionnaire. The statistics used for analyzing data were percentage, mean and standard deviation.

The results of this study were as follows :

1. The evaluation results of the interaction between the project context and the policy of the Administration of Non-formal Education, what participants' need and officers' acceptance. The related study note taking form, the interview sheet and the opinion of officer and the participants evaluated these. The conclusions were as follows :

- 1.1 The evaluation results by the related study note taking form and interview sheet. We found that the purpose of this course was consistent not only with the policy of the Administration of Non-Formal Education but also with what participant need and officers' acceptance.

1.2 The evaluation results of the officers and participants' opinion revealed that the purpose of this course was related with the policy, what participants' need and officer's acceptance with the good evaluation from participants. The result of the group was found that there were highly positive in the policy, what participants' need and officers' acceptance.

2. The evaluation results in term of input factor about the suitability of budget, the quality of resource persons and officers, the course curriculum, the course schedule and the proficiency of the equipment. The related study note taking form, the interview sheet and the opinion of officers and participants evaluated these. The conclusions were as follows :

2.1 The evaluation results of the related study note taking form and interview sheet. We found that not only the budget was suitable and enough, the resource persons and officers had high proficiency, the course curriculum and course schedule were suitable and effective, and the equipment was also of high proficiency.

2.2 The evaluation results of the officers and participants' opinion .We found that the budget, the resource persons and officers, course curriculum and course schedule had good evaluation so this course was passed. The results of grouping consideration, we found 3 groups with the good evaluation the suitability of budget, the quality of resource persons and officers, the course curriculum and course schedule so this course was passed. Only the proficiency of the equipment had fair evaluation that mean the evaluation, was not passed.

3. The evaluation results in term of the process about the preparation, the project process, the methodology and the solutions to solve the problems of the resource persons and officers. The observation form and the opinions of officers and the participants evaluated these. The conclusions were as follows :

3.1 The evaluation results by the observation form, we found that the preparation, the project process, the methodology and the solutions to solve problems of the resource persons and officers were appropriate. That means the evaluation was passed.

3.2 The evaluation results of the officers and participants opinion. We found that the preparation, the project process, the methodology and the solutions to solve problems of the resource persons and officers were appropriate, so this course was passed. The results of grouping

consideration, found 4 groups with high proficiency that were the preparation, the project process, the methodology and the solutions to solve problems. These concluded that this course was passed.

4. The evaluation results in terms of the product about the application for working behavior, the knowledge propagation, the effect and the satisfaction. The observation form, the opinions of officers and participants evaluated these. The conclusion was as follows:

4.1 The evaluation results of the observation form, we found that the participants could apply their knowledge in their trade-training that meant they could earn more money , progress in their community, diversify in occupation but also they could propagate their knowledge or be a resource person in their community.

4.2 The evaluation results of the officers and participants opinion were divided into 4 groups. The conclusion was as below :

4.2.1 The evaluation results of total consideration about the application of working behavior, found that the participants could apply the knowledge for working behavior with good evaluation that means this course was passed. The results of grouping consideration, we found 5 groups with fair evaluation that were the participants could approve their occupation, secondary occupation and they could get new occupations by new knowledge. Furthermore, they could clearly understood about the agriculture and they could progress in their community. On the other hand, we found a group with fair evaluation that was that they could not propagate their knowledge or be a resource person in their community.

4.2.2 The evaluation results of total consideration about the knowledge Propagation that showed the participants could apply their knowledge in their trade-training to a fair level. That means the evaluation was not passed. The results of grouping consideration, we found 3 groups with fair evaluation that were the participants could progress in their community, diversify in occupation and they could propagate their knowledge or be a resource person in their community, that means the evaluation was not passed. Furthermore, we found a group with low evaluation that was the participants could write and conclude their new knowledge to their community. From that point, they could pass their new knowledge to everybody by using the community's radio with the lowest evaluation.

4.2.3 The evaluation results of the effects were analyzed in 2 ways that were positive and negative effects. Of the positive effects, the results of total consideration, found that the participants were affected with good evaluation. That means this course was passed. The results of grouping consideration, we found 3 groups with the good evaluation that were the participants were able to apply their new knowledge to improve their income, the communities had improved their economy, the participants could apply their knowledge and create employment in community enterprise and promote new jobs. That means this course was passed. Furthermore, we found 2 groups with the fair evaluation that were the participants could create their new network and promote new careers, and they could find the budget to improve the community's. The result of total consideration on the negative effects, found that the participants were not affected at low level, that means the evaluation was passed. The results of grouping consideration, we found 2 satisfactory groups that were that this course made the participants lose other opportunities or affected their time. That means this course didn't affect the participants or make them loss opportunities to do anything or lose their time.

4.2.4 The evaluation results of the satisfaction showed the participants were satisfied to a fair level. That means the evaluation was not passed. The result of group consideration found that there was high the satisfaction from the officers, the course curriculum and the process training. And we found 3 groups with the fair level that were the satisfaction from site, time and equipment. They were fair had a fair satisfied that means the evaluation of this course had failed. But for grouping consideration, we found 3 items, with a high score, which were application for working behavior, positive and negative effects. And one fair group that was knowledge propagation. For total consideration about the satisfaction of this course, we found 3 groups with high level, that were the satisfaction from officers, the course and the process training. And we found 3 groups with fair level that were the satisfaction from site, time and equipment.